

סימן מסחר

סימן מסחר הוא סימן המשמש, או מיועד לשמש, לזיהוי מקורם של טובין או שירותים ולבידולם מאלה של אחרים. הסימן עשוי להיות מילה, צירוף אותיות, דמות, לוגו, צליל או סימן אחר, והוא פועל במישור התודעתי בכך שהוא מקשר בין הסימן לבין מקור מסוים של טובין או שירותים.⁽¹⁾

הגנת סימני המסחר מבוססת על ההכרה בכך שמוניטין של עוסק יכולים להתגלם בסימן, וכי הציבור מזהה את הסימן עם מקור מסוים.⁽²⁾

מהות ותכלית

דיני סימני המסחר מגנים על הקשר שבין הסימן לבין המוניטין שצבר העוסק, ומטרתם למנוע הטעיה של הציבור ולהבטיח תחרות הוגנת.⁽³⁾

בה בעת, הדין שומר על האינטרס הציבורי בכך שאינו מאפשר הפקעת סימנים הדרושים למסחר החופשי. עיקרון זה עומד בבסיס ההבחנה בין סימנים כשירים לרישום לבין סימנים תיאוריים או גנריים.⁽⁴⁾

אופי מבחין

אופי מבחין הוא התנאי המרכזי לכשירות סימן מסחר. סימן ייחשב כבעל אופי מבחין אם יש בו כדי להבחין בין טובין או שירותים של

עוסק אחד לבין אלה של אחרים.⁽⁵⁾

אופי מבחין אינהרנטי

סימנים נבדלים זה מזה במידת האופי המבחין האינהרנטי שלהם. נהוג להבחין בין:

- סימנים דמיוניים או שרירותיים [?] בעלי אופי מבחין גבוה;
- סימנים מרמזים [?] דורשים מאמץ מחשבתי מסוים;
- סימנים תיאוריים [?] מתארים תכונה של הטובין;
- סימנים גנריים [?] שמות הסחורה עצמה.⁽⁶⁾

סימנים תיאוריים או גנריים אינם כשירים לרישום, שכן יש צורך להשאירם פתוחים לשימוש כלל העוסקים בתחום.

אופי מבחין נרכש (משמעות שנייה)

גם סימן שאינו בעל אופי מבחין אינהרנטי עשוי לרכוש אופי מבחין באמצעות שימוש ממושך. מצב זה מכונה "משמעות שנייה", והוא מתקיים כאשר הציבור מזהה את הסימן עם מקור מסוים ולא רק עם משמעותו הלשונית.⁽⁷⁾

דמיון מטעה

הגנת סימן מסחר חלה גם כנגד שימוש בסימן הדומה לו עד כדי הטעיה.

הבחינה נעשית לפי מכלול נסיבות העניין, ובמשפט המשווה מקובל להתייחס לגורמים כגון:

- מידת הדמיון בין הסימנים;
- סוג הטובין או השירותים;
- חוג הלקוחות;
- נסיבות השימוש.⁽⁸⁾

בדין הישראלי עקרונות אלו מגולמים במסגרת [המבחן_המשולש](#).

הטעיה יכולה להתבטא הן בטעות ישירה והן ביצירת רושם של קשר בין מקורות שונים. בנוסף, מוכרת גם דוקטרינת [דילול](#), שבה אין הטעיה אך נפגעת ייחודיות הסימן.⁽⁹⁾

הפרה

הפרת סימן מסחר מתרחשת כאשר נעשה שימוש בלתי מורשה בסימן זהה או דומה לסימן מסחר, ביחס לטובין או שירותים, באופן העלול להטעות את הציבור או ליצור רושם של קשר בין מקורות שונים.⁽¹⁰⁾

הבחינה אינה מתמצה בשאלת הדמיון הפורמלי בין הסימנים, אלא נעשית על רקע מכלול נסיבות העניין, ובמרכז השאלה האם קיים חשש להטעיה או לשיוך.

ניתן להבחין בין שלושה סוגים עיקריים של פגיעה:

- טעות ישירה [?] מצב שבו הצרכן סבור כי הטובין או השירותים מקורם בעוסק אחר;

- שיוך [?] מצב שבו הצרכן אינו סבור כי מדובר באותו מקור, אך מניח כי קיים קשר מסחרי או אחר בין הגורמים;
- דילול [?] מצב שבו אין הטעיה, אך נפגעת ייחודיות הסימן או כוחו להצביע על מקור אחד.⁽¹¹⁾

בדין המשווה, ההכרעה בדבר קיומה של הפרה מבוססת על מבחנים שונים, ובהם מבחני דמיון, סוג הטובין וחוג הלקוחות. בדין הישראלי מקובלת בחינה במסגרת [המבחן_המשולש](#).

סעדים

בעל סימן מסחר זכאי לסעדים שונים במקרה של הפרה, שמטרתם להפסיק את הפגיעה ולפצות על הנזק שנגרם. בין הסעדים המקובלים:

- צו מניעה להפסקת השימוש המפר;
- פיצויים, לרבות פיצויים ללא הוכחת נזק במקרים המתאימים;
- השמדת טובין מפרים או הסרת הסימן מהם.⁽¹²⁾

הליכי רישום

הליך רישום סימן מסחר מוסדר בדינים לאומיים ובמסגרות בין-לאומיות, וכולל בדרך כלל את השלבים הבאים:

- הגשת בקשה לרישום;
- בחינה מהותית של כשירות הסימן;

- פרסום לצורך התנגדויות;
- רישום ומתן תעודה.⁽¹³⁾

במדינות רבות ניתן להגיש בקשות גם על בסיס כוונה להשתמש בסימן, בכפוף להוכחת שימוש בשלב מאוחר יותר.⁽¹⁴⁾

תקופת ההגנה היא לרוב קצובה (בדרך כלל עשר שנים), אך ניתנת לחידוש ללא הגבלה, כל עוד הסימן נמצא בשימוש.⁽¹⁵⁾

היסטוריה

התפתחות דיני סימני המסחר קשורה להתפתחות המסחר המודרני ולצורך להבטיח זיהוי מקור הטובין. בעוד שסימני יצרן היו קיימים כבר בעת העתיקה, ההסדרה המשפטית השיטתית החלה במאה התשע-עשרה.⁽¹⁶⁾

אנגליה

באנגליה נוצרו הסדרים מוקדמים שחייבו בעלי מלאכה לסמן את תוצרתם, בין היתר לצורכי פיקוח ומניעת תרמית. חוק רישום סימני המסחר משנת 1875 ייסד מערכת רישום מודרנית, והיה בין הראשונים מסוגו.⁽¹⁷⁾

המשפט האנגלי השפיע רבות על מערכות משפט אחרות, ובפרט על הדין המנדטורי בארץ ישראל.

ארצות הברית

בארצות הברית התפתחה דוקטרינת סימני המסחר סביב עקרון השימוש בפועל. הזכות בסימן אינה תלויה בהכרח ברישום, אלא נובעת מן השימוש המסחרי בו.⁽¹⁸⁾

הבסיס החקיקתי המרכזי הוא חוק Lanham משנת 1946, אשר הסדיר את ההגנה הפדרלית והנהיג מנגנון רישום אחיד.⁽¹⁹⁾

אירופה וההסדרה בין-לאומית

בצרפת נחקק כבר בשנת 1857 חוק מקיף להסדרת סימני מסחר. בהמשך התפתחה חקיקה דומה במדינות אירופה.

הצורך בהסדרה בין-לאומית הוביל לאימוץ אמנת פריז להגנת הקניין התעשייתי, אשר קבעה עקרונות יסוד כגון הגנה לזרים וזכות קדימה.⁽²⁰⁾

בהמשך נוצרו מנגנונים לרישום בין-לאומי, ובמרכזם מערכת מדריד, המאפשרת רישום סימן במספר מדינות באמצעות בקשה אחת.⁽²¹⁾

ארץ ישראל ומדינת ישראל

בארץ ישראל הוחלה תחילה חקיקה עות'מאנית משנת 1871. בתקופת המנדט נחקקה פקודת סימני המסחר בשנת 1921, אשר יצרה מערכת רישום מודרנית.

בשנת 1938 הוחלפה הפקודה בגרסה חדשה ומפורטת יותר. לאחר הקמת המדינה אומצה החקיקה המנדטורית, ובהמשך נחקקה פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב²².¹⁹⁷²

הדין הישראלי הותאם עם השנים להתפתחויות בין-לאומיות, לרבות הצטרפות להסכמים כגון [הסכם trips ומערכת מדריד](#).

ראו גם: [היסטוריה של סימני מסחר בישראל](#)

הדין בישראל

המסגרת המשפטית המרכזית בישראל היא פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב²².¹⁹⁷², הקובעת בין היתר:

- הגדרת סימן מסחר וסוגיו;
- תנאי כשירות לרישום;
- הליכי רישום והתנגדות;
- זכויות הבעל והגנתן;
- דיני הפרה וסעדים²³: [{contentReference\[oaicite:3\]{index=3}}](#).

הפקודה מעגנת את הדרישה לאופי מבחין ואת האיסור על סימנים מטעים או תיאוריים, וכן מסדירה את הזכות לשימוש ייחודי והגנת סימנים מוכרים היטב²⁴: [{contentReference\[oaicite:4\]{index=4}}](#).

לקריאה נוספת

- [אופי מבחין](#)
- [המבחן המשולש](#)
- [הפרת סימן מסחר](#)
- [דילול](#)
- [סימן מסחר מוכר היטב](#)
- [היסטוריה של סימני מסחר בישראל](#)

הערות שוליים

- א. פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972
- ב. שם, סעיף 8 {contentReference[oaicite:5]{index=5:
- ג. שם, סעיף 11 {contentReference[oaicite:6]{index=6:
- ד. שם, סעיף 46 {contentReference[oaicite:7]{index=7:
- {contentReference[oaicite:8]{index=8:

(1

ראו: J. Thomas McCarthy, McCarthy on Trademarks and Unfair Competition, §3:1; וכך:

<https://www.britannica.com/money/trademark>

(2

ראו: Paris Convention, Art. 15; TRIPS Agreement, Art. 15; 6quinquies

(3

McCarthy, §2:1

(4

Kerly's Law of Trade Marks and Trade Names, 16th ed.,
§2-033

(5)

TRIPS Agreement, Art. 15(1

(6)

McCarthy, §11:2

(7)

McCarthy, §15:5

(8)

In re E.I. du Pont de Nemours & Co., 476 F.2d 1357
(C.C.P.A. 1973

(9)

Moseley v. V Secret Catalogue, 537 U.S. 418 (2003

(10)

Lanham Act, §32; Directive (EU) 2015/2436, Art. 10
סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב 1972

(11)

Moseley v. V Secret Catalogue, 537 U.S. 418; וכן: [דילול](#);
(2003

(12)

Lanham Act, §34–35; Directive (EU) 2004/48/EC
סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב 1972

(13)

ראו: [מערכת_מדריד](https://www.wipo.int/madrid/en); וכן: [/https://www.wipo.int/madrid/en](https://www.wipo.int/madrid/en)

(14)

Lanham Act, §1(b

(15)

TRIPS Agreement, Art. 18

(16)

<https://www.britannica.com/money/trademark>

(17)

שם

(18)

McCarthy, §16:1

(19

Lanham Act, 1946

(20

Paris Convention, 1883

(21

[/https://www.wipo.int/madrid/en](https://www.wipo.int/madrid/en)

(22

מסחר [נוסח חדש], תשל"ב 1972; <https://en-law.tau.ac.il/MandatePalestineIP>; וכן: פקודת סימני

מסחר [נוסח חדש], תשל"ב 1972

From: <https://xn--eebasb8a.xn--9dbeg1a1b.xn--9dbq2a/> - IPpedia קניין רוחני.קום

Permanent link:

Last update: 01/06/2026 11:18